

Teemanädal

TURVALISELT INTERNETIS

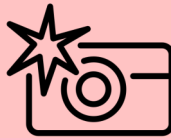
ARVUTIMÄNGUD

- ⇒ SUHTLEMINE MÄNGUDES
- ⇒ SKÄMMID EHK PETTUSED
- ⇒ MÄNGUSÕBRAD

ESMASPÄEV

FOTOD JA VIDEOD

- ⇒ MIDA POSTITADA?
- ⇒ KELLEGA JAGADA?
- ⇒ MIKS JAGADA?

TEISIPÄEV

KÜBERKIUSAMINE

- ⇒ PAHAD SÕNUMID
- ⇒ HIRMUTAMINE
- ⇒ HALVAD NALJAD

KOLMAPÄEV

VIIRUSED JA PAHAVARA

- ⇒ KUST VIIRUSED TULEVAD?
- ⇒ MIDA NAD TEEVAD?
- ⇒ KUIDAS VÄLTIDA?

NELJAPÄEV

NETIKETT JA KÜBERHÜGIEEN

- ⇒ VIISAKAS KÄITUMINE
- ⇒ OLE ETTEVAATLIK!
- ⇒ PRIVAATSUS ON OLULINE

REEDE

Tegevused igaks päevaks

ESMASPÄEV	<p> Iga laps joonistab ühe pildi oma lemmikarvutimängust. Kui pildid on joonistatud, siis tutvustatakse pilte ning võiks arutada järgmiste küsimuste üle:</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Kas mängud toimuvad oma nutiseadmes või internetis koos teiste mängijatega?⇒ Kas mängus saab sõpru lisada ning kui palju sõpru kellelgi on?⇒ Mida peaks tegema, kui keegi jagab lahkelt mängu nänni ja lisab sind sõbralisti?⇒ Kuidas käituda, kui mängus petetakse asju välja või lõhutakse lapse ehitatud maailma? <p> Vaadake koos netilammaste videot „Salasõber“ https://laps.targaltinternetis.ee/netilambad/ ning arutage, kas internetis on hea uusi sõpru otsida ning mida peaks tegema, kui näiteks mängus mõni uus sõber tekib, keda päriselus ei tunne.</p>
TEISIPÄEV	<p> Lugege lastele Juhan Pütsepi raamatust „Mina olen enda oma“ http://www.lastekaitseliit.ee/raamat/mina-olen-enda-oma/ lugu „Ohtlik video“ (lk 26) või</p> <p> Vaadake koos netilammaste videot „Ära tantsi koos huntidega“ ning arutage järgmiste küsimuste üle</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Miks inimesed panevad oma pilte ja videoid interneti?⇒ Kas iga pilt või video sobib interneti panemiseks?⇒ Mida halba võib juhtuda, kui sinust mõni ebameeldiv foto või video interneti läheb?⇒ Millal võib interneti panna fotosid või videoid, kus on ka teisi inimesi peal? <p> Vaadake koos videot „Suhtle viisakalt“ https://laps.targaltinternetis.ee/suhtle-viisakalt/</p>
KOLMAPÄEV	<p> Vaadake koos netilammaste videot „Kättemaks“ ning arutage järgmiste küsimuste üle</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Kuidas tehakse interneti ja nutiseadmete abil teistele haiget?⇒ Mida peab tegema, kui sind kiusatakse?⇒ Millised on halvad naljad (üks osapool naerab ja teine on kurb)?⇒ Miks internetis püütakse mõnikord hirmutamismänge mängida?⇒ Kas keegi on internetis kokku puutunud millegagi (mäng, pilt jne), mis teda kurvaks teeb või hirmutab? <p> Võtke üks paber ja kortsutage see ära. Vabandage paberi ees ja püüdke sirgeks siluda. Lastele selgitada, et iga solvamine ja haiget tegemine jätab jälje ning isegi kui vabandada ja olukorda püüda parandada, siis ikkagi on kahju tehtud. Inimesse jäävad samamoodi kortsud nagu paberile. Seda nii päriselus kui internetis.</p>
NELJAPÄEV	<p> Vaadake koos Jänku Jussi videot „Jussi arvutis on viirused“ http://lastekas.tv3.ee/index.php?go=web&t=1&id=717</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Mida viirused arvutiga teha võivad? (varastada andmeid, kustutada faile, lasevad pätil arvuteid kasutada)⇒ Kes teevad viiruseid ja miks? (pahatahtlikud inimesed, vargad, terroristid)⇒ Kuidas arvuti viirusega nakatuda võib? (lingil klikkides, mõnd faili avades, programmi installides)⇒ Kuidas viiruseid vältida saab? (ei klikki tundmatutel lehtedel, kui sõber saadab kahtlase lingi uurid enne kui klikid, tõmbad programme usaldusväärsetest kohtades, kasutad antiviirust) <p> Lae alla viiruste värvileht (kool.digiabi.ee/wp-content/uploads/2020/02/Viirused-varvileht.png) ja lase lastel see ära värvida.</p>
REEDE	<p> Arutage koos lastega, kuidas erinevad virtuaalne ja reaalne elu.</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Kas internetis ja väljaspool seda on erinevad reeglid?⇒ Kas arvutimängudes tohib käituda teisiti kui päris elus? (näiteks võtta teistelt asju/lõhkuda)⇒ Kas internetis võib kasutada sõnu, mida väljaspool interneti ei kasuta?⇒ Kas internetis võib võõrastega suhelda (paralleel, et kas tänaval võib võõraga suhelda)? <p> Vaadake koos netilammaste videot „Üheksakümmend üheksa“. Kas selliste kettkirjade saatmine on hea idee? Mida teha, kui sulle saadetakse kettkiri? Kas taolise kirja mitte edasisaatmine võib tuua õnnetust? Mis asi on ebausk? Kuidas veel inimesed rumalalt internetis käituda võivad?</p>

Teemanädala kava koostas Diana Poudel (diana.poudel@gmail.com).

Ikoonid ja pildid lehelt OpenMoji.org ja raamatust „Turvaline internet. Digimaailma teejuht“